

บัณฑิตที่รัก

บัดนี้ ท่านเป็นบัณฑิตแห่งวิทยาลัยอัสสัมชัญโดยสมบูรณ์แล้ว ในนามของวิทยาลัยคณาจารย์ และท่านผู้มีเกียรติ ณ ที่ประชุมสโมสรแห่งนี้ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีต่อท่านและบิดามารดาของท่าน ข้าพเจ้าปรารถนาจะเห็นวันแห่งความสำเร็จเช่นนี้เป็นของท่านต่อไปอีกในอนาคต

ก่อนที่จะท่านจะจาก Alma Mater ไป ข้าพเจ้าขอฝากข้อคิดไว้ดังนี้
ในพระคัมภีร์มีคำจารึกไว้ว่า

สังคมใดที่ไม่มีความฝันอันสูงส่ง (vision) หรืออุดมการณ์อันเลิศประเสริฐ ไม่เข้าประชาชนในสังคมนั้นจะถึงแก่ความตาย
(Proverbs 29, 18)

ถ้าสิ่งที่พระคัมภีร์พูดถึง ยังเกิดขึ้นได้กับประชาชนโดยส่วนรวมแล้ว โฉนดเลยสิ่งเดียวกันนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้กับชีวิตของเราแต่ละคน? ชีวิตของเราจะมีความหมายก็ต่อเมื่อชีวิตนั้นถูกหล่อเลี้ยงด้วยอุดมการณ์ ด้วยความฝันอันสูงส่ง ด้วยความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเสมือนน้ำทิพย์ที่หล่อเลี้ยงชีวิต เป็นเสมือนเชื้อเพลิงที่ช่วยให้ "ประกายไฟของพระเจ้า" ซึ่งแฝงอยู่ในตัวเราได้ลุกโชติช่วงตลอดกาล

บัณฑิตที่รัก ถึงแม้ท่านจะเป็นบัณฑิตแล้ว เรียนจบหลักสูตรระดับอุดมศึกษาขั้นต้นแล้วก็ตาม ท่านหาได้หมดภาระหน้าที่ของการเป็นนักศึกษาไม่ ท่านจะต้องเป็นนักศึกษาเรื่อยไปจนตลอดชีวิต หากวันใดที่ท่านเลิกศึกษา เลิกอ่าน เลิกคิด เลิกค้นคว้า วันนั้นจะเป็นวันเริ่มต้นแห่งความพินาศทางปัญญา และไม่ช้าก็จะถึงความพินาศของชีวิตที่มีศักดิ์ศรี มีความหมาย เพราะท่านจะไม่มีอุดมการณ์อันเลิศประเสริฐได้อีก ท่านจะไม่สามารถฝัน ความฝันอันสูงส่งได้อีกต่อไป แล้วท่านจะเป็นคนไร้ค่าต่อสังคม เพราะท่านไม่ได้ทำอะไร ไม่ได้ contribute อะไรให้แก่สังคมมนุษย์ ท่านจะหมดความเป็นบัณฑิตแต่นั้นไป

ทำไมข้าพเจ้าจึงเน้นถึงความจำเป็นที่จะต้องเป็นคนชอบศึกษาอยู่เสมอ เป็นคนชอบอ่าน ชอบค้นคว้าหาความรู้ หรืออีกนัยหนึ่ง เป็นคนที่มีความอยากรู้อยากเห็นเชิงปัญญา (intellectual curiosity) ข้าพเจ้าเน้นสิ่งเหล่านี้ก็เพราะว่า ความอยากรู้อยากเห็นเชิงปัญญาจะช่วยให้เรามีอุดมคติ อุดมการณ์ และรักษาอุดมคติอุดมการณ์ไว้ได้ เพราะในการอ่านการค้นคว้านั้น เราจะได้รับแรงคลาจากตัวอย่างที่พบเห็น จากความสำเร็จของคนอื่น จากงานสร้างสรรค์ของนักบุกเบิกและซอกคิดอีกมากมาย

บัณฑิตที่รัก ข้าพเจ้าขอพูดเรื่องความสำคัญของการอ่านเป็นพิเศษอีกสักเล็กน้อยในที่นี้ เราทราบกันดีว่า ในยุคปัจจุบันเราได้รับความรู้มากมายอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยเทคโนโลยี เช่น ทรานซิสเตอร์ โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ ดาวเทียม เป็นต้น ยิ่งกว่านั้นในอารยธรรมของคลื่นลูกที่สามซึ่ง Alvin Toffler พูดถึงและกำลังเข้ามาใกล้ตัวเราทุกวันนี้ เทคโนโลยีด้านอิเล็กทรอนิกส์จะยิ่งวันยิ่งมีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของเรามากขึ้น การแข่งขันเชิงเอาเปรียบระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง ระหว่างนักธุรกิจ ระหว่างปัญญาชนโดยทั่วไป จะยิ่งวันยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น ปัญหาสำคัญจะมีใช้การมีเทคโนโลยีอีกแล้ว แต่การที่ใครสามารถเข้าถึงข้อมูลมากกว่ากัน และรู้จักใช้ข้อมูลได้ดีกว่ากัน สิ่งที่จะเกิดขึ้นในสังคมยุคใหม่ และเป็นสิ่งที่ท้าทายการศึกษาเริ่มหว่ากระแวง (รวมทั้งปัญหาด้านศีลธรรมของการใช้เทคโนโลยีวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะไม่ขอล่าว ณ ที่นี้) ก็คือ มนุษย์ยุคใหม่จะไม่คุ้นกับการอ่านหนังสือ และจะอ่านไม่เป็น เพราะมนุษย์ยุคใหม่มักจะได้รับความรู้โดยวิธีการของเทคโนโลยี เป็นต้นทางทีวีและคอมพิวเตอร์ Software ซึ่งให้ผลได้รวดเร็วกว่า สร้างความเข้าใจได้ง่ายกว่าการอ่านมากมาย ผลที่ตามมาก็คือ คำถามที่ว่า"ในระยะยาวนั้น วรรณกรรม วรรณคดี ข้อคิดเชิงปรัชญา จะเกิดขึ้นได้อย่างไรในสังคมแบบนี้?"

วิธีได้ข้อมูลมา ได้ความรู้มาโดยวิธีการของเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์นั้น เป็นสิ่งเลิศประเสริฐก็จริง แต่ไม่เป็นการเพียงพอสำหรับผู้เป็นบัณฑิต การแสวงหาความรู้โดยวิธีการอ่านนั้นยังเป็นวิธีการที่บัณฑิตไม่ควรทิ้ง และเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการเน้นในที่นี้ เพราะจากการอ่านเราจะพบคำคล้อยและแรงจูงใจ บุคลิกภาพของเราจะถูกหล่อหลอมตามไปด้วย เราจะได้ชีวิตใหม่ เราจะได้อุดมการณ์อันสูงส่ง

นักปราชญ์กล่าวกันว่า เวลาเราอ่านพระคัมภีร์ จะเป็นของศาสนาใดก็ตาม เราฟังพระสุรเสียงของพระเจ้าหรือของพระศาสดาคริสต์แก่เรา เราได้ชีวิต ในทำนองเดียวกัน เวลาเราอ่าน เราศึกษาวรรณคดี บทประพันธ์ ผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์ของผู้บุกเบิก จะเป็นของนักวิทยาศาสตร์ก็ดี หรือนักธุรกิจก็ตาม เราฟังเสียงของผู้สำเร็จเหล่านั้น บอกเราถึงขบวนการที่เขาได้ฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยความยากลำบาก เราได้ฟังเขาให้กำลังใจแก่เรา เราอยู่ในวัฒนธรรมอันเดียวกับเขา เราดูเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของเขา และสิ่งนี้คืองานสร้างสรรค์ของมนุษย์โดยส่วนรวมที่มีส่วนร่วมกับพระเจ้า ซึ่งก็คือ self-fulfilment นั่นเอง การอ่านจึงเป็นวัฒนธรรมของปัญญาชน

ก่อนจบโอวาทครั้งสุดท้ายนี้ ข้าพเจ้ามีข้อสังเกตฝากไว้ 2 ข้อคือ

1. บ่อย ๆ ครั้ง ข้าพเจ้าได้พบบัณฑิตที่ขาดความรู้ขั้นพื้นฐาน (ระดับมัธยมศึกษา) ทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ สังคมศาสตร์ และภาษา
ศาสตร์ การขาดความรู้พื้นฐานดังกล่าวของบัณฑิตเป็นที่ฉงนสนเท่ห์ของ
ประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งมีความกังขาว่าบุคคลนั้นเป็นบัณฑิตมาได้อย่างไร
ไร ข้าพเจ้าขอแนะนำ การอ่าน การค้นคว้าอยู่เสมอเท่านั้น จะช่วย
ให้ความรู้ของท่านเป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ และรักษาอุดมการณ์ของ
ท่านไว้ได้
2. ในการทำงานนั้น ท่านต้องมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ การเปลี่ยนงาน
การยอมถูก"ซื้อตัว"นั้น มีจุดจำกัดอยู่ที่ว่า "ท่านต้องมีความจริงใจต่อ
หน้าที่การงานและต่อทุกคน ท่านต้องยึดหลัก fair play และ honest
dealing" จึงจะเหมาะสมเป็นบัณฑิตจาก ABAC

ท้ายสุดนี้ ขอธรรมะองค์สัจจธรรมความจริง ได้ประสิทธิ์ประสาทพระพรนานา
ประการ ให้แก่ท่านทั้งหลาย ให้เป็นผู้เข้มแข็ง ซื่อสัตย์ต่ออุดมการณ์ และหลักศีลธรรมที่ท่าน
ยึดมั่นจนตลอดชีวิต

อธิการบดี

10 มกราคม 2530